

Syyskuu 2013

Toimintasuunnitelma

Ikäihminen toimijana – hanke Oulunkaaren kuntayhtymässä

Ikäihminen toimijana- hanke on käynnistynyt aktiivisesti syyskuussa 2013 Oulunkaaren kuntayhtymän alueella. Hankkeessa keskitytään aktiivisesti vastaamaan 1.7.2013 voimaan astuneen ikälain velvoittamiin haasteisiin. Toimintaa suunniteltaessa on huomioitu hankkeen lyhyt aikataulu. Lisäksi on haluttu keskittyä konkreettisiin ja oleellisiin kehittämistarpeisiin, joita voidaan lyhyen aikavälin aikana lähteä kokeilemaan ilman suurempia rakenteellisia muutoksia olemassa olevin välinein ja henkilökuntaresurssein. Hanke on osallisena myös Oulunkaaren kuntayhtymän vanhuspalvelusuunnitelman laatimisessa.

Oulunkaaren kuntayhtymän alueella keskitytään seuraaviin kehittämisalueisiin:

1. Palveluohjauksen kehittäminen / toimintamalli ja sen jalkautus
2. Hoito – ja palvelusuunnitelmien käyttöönoton vahvistaminen
3. Päivätoiminnan kehittäminen
4. ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittäminen (teknologia)

1. Palveluohjauksen kehittäminen / toimintamalli ja sen jalkautus

Tuoreen ikälain mukaan kunta vastaa siitä että, iäkkään henkilön sosiaali – ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään ja toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti(15§). Oulunkaaren kuntayhtymässä tullaan selvittämään miten palveluohjaus saadaan ikäihmisten palveluissa toimimaan mahdollisimman ennaltaehkäisevästi, asiakasystävällisesti sekä kustannustehokkaasti.

Palveluohjauksesta tehdään nykytila-analyysi kuntakohtaisesti Oulunkaaren alueella. Hyvät ja toimivat käytännöt pyritään saamaan yhdenmukaiseksi toimintamalliksi yhteistyössä vanhuspalveluiden esimiesten sekä henkilöstön kanssa. Toimintamallisuunnitelma arvioidaan ennen käyttöön ottoa SWOT – analyysin avulla. Ennen uuden toimintamallin käyttöönottoa koulutetaan palveluohjauksen asianmukainen henkilöstö ja samalla taata kaikille kuntayhtymän alueella asuville ikääntyville tasa-arvoinen palveluohjaus. Palveluohjauksen tavoitteena on myös osaltansa vastata ennaltaehkäisevään vanhustyöhön ja tukea ikäihmisten terveydellistä, sosiaalista ja kulttuurista toimintakykyä yhteistyössä vanhus-

neuvostojen, oppilaitosten, vanhustyön palveluntuottajien sekä järjestöjen kanssa.

Palveluohjausmallin ajatuksena on myös löytää vastaus ikälain 17§:n toteuttamiseen, jossa määritetään kunnan velvollisuus nimetä iäkkäälle henkilölle vastuutyöntekijä, jos hän tarvitsee apua palvelujen toteuttamiseen ja yhteensovittamiseen liittyvissä asioissa.

2. Palvelusuunnitelmien käyttöönoton vahvistaminen

Ikälaissa on määritelty kunnan vastuu huolehtia, että iäkkäälle henkilölle laaditaan palvelusuunnitelma, jossa määritellään millainen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kokonaisuus tarvitaan hänen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. (16§) Oulunkaaren kuntayhtymässä tullaan selvittämään millä tasolla palvelusuunnitelmien kirjaus on tällä hetkellä. Selvitystyön jälkeen luodaan yhdessä esimiesten ja henkilökunnan kanssa toimintamalli; jossa on selkeästi määritelty mitä palvelusuunnitelma sisältää (voimavaralähtöisyys) kuka tekee ja päivittää. Henkilöstöä koulutetaan asiakkaan kokonaisvaltaisen palvelusuunnitelman tekemiseen voimavaralähtöisesti.

3. Päivätoiminnan kehittäminen

Ikälain mukaan kunnan on osoitettava voimavaroja mm. ikääntyneen väestön toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseen (9§). Oulunkaaren kuntayhtymän alueella on iäkkäiden asiakkaiden toimintakykyä tuettu ennaltaehkäisevästi mm. päivätoiminnan kautta. Päivätoiminnan tavoitteena on tarjota palvelua, joka edistää ikääntyneen kotona asumista sekä sosiaalista turvallisuutta osallisuuden ja toiminnallisuuden kautta.

Tarkoituksena on yhdenmukaistaa Oulunkaaren kuntayhtymän päivätoimintakulttuuria sekä toimintojen sisältöä kuntouttava työote huomioiden. Toimintojen kehittämisessä hyödynnetään jo olemassa olevaa osaamista ja hyvää toimintamallia esim. Iin ja Kuivaniemen päivätoiminta huomioiden. Päivätoiminnan kehittämisessä huomioideaan myös alueen muut toimijat, yhteistyöverkostot, sähköiset välineet sekä liikkuvat palvelut

4. Ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittäminen (teknologia)

Ikälaissa todetaan kunnan vastuusta järjestää ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja (12§). Oulunkaaren kuntayhtymän alueella on tavoitteena luoda ohjaus- ja neuvonta toimintamalli ikääntyneille kuntalaisille. Osittain ohjaus – ja neuvontapal-

velut linkittyvät uuteen palveluohjausmalliin, mutta tarkoituksena on myös kehittää ennaltaehkäisevää, monien toimijoiden verkostoissa tapahtuvaa työtä, jolla tuetaan ikäihmisten omia pyrkimyksiä kohti parempaa hyvinvointia ja terveyttä. Tavoitteena on luoda sähköisiä osallisuusareenoita, jossa kulttuuriset ja alueelliset vahvuudet ovat mukana vahvistamassa ikääntyneiden osallisuutta tulevaisuudessa.

Hankkeen arviointi

Syksyllä 2014 tullaan arvioimaan hankkeen tavoitteiden toteutumista. Hankkeen yhtenä kokonaistavoitteena on syventää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa hankkeen joka osa-alueen kohdalla. Yhteistyön syventämistä tullaan arvioimaan asiakkaiden, työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden kokemusten perustella sekä käytännön toimintojen toteutumisen kautta.

Hankkeen tavoitteita arvioidessa tarkastellaan onko palveluohjaukseen löytynyt yhdenmukainen toimintamalli, miten se on lähtenyt jalkautumaan sekä onko henkilökuntaa koulutettu kuntouttavan ohjausperiaatteen mukaisesti. Samalla arvioidaan palveluohjaajan tavoitettavuutta, kuullaan asiakkaiden ja henkilökunnan kokemuksia miten palveluohjausta voisi edelleen kehittää. Tilastoinnin kautta selvitetään onko asiakas saanut ikälain vaatiman palvelutarpeen selvityksen viipymättä, ilman aiheetonta viivytystä (15§).

Asiakkaille tehtyjen palvelusuunnitelmien laadun ja ajantasaisuuden arviointia tehdään hankkeen lopussa. Tällöin arvioidaan onko henkilöstön saama koulutus ollut riittävän laaja ja samalla tarpeeksi käytännönläheinen. Lisäksi arvioidaan onko henkilöstö saanut tukea palvelusuunnitelmien työstämiseen ja onko niitä tehty aidosti yhdessä asiakkaan kanssa. Voimassa olevat palvelusuunnitelmat tarkastetaan ja näin saadaan olemassa olevien palvelusuunnitelmien lukumäärä.

Päivätoiminnan kehittymistä arvioidaan syksyllä 2014 asiakasmäärillä, miten paljon uusia asiakkaita on saatu toimintaan mukaan kehittyneen palveluohjauksen myötä. Päivätoiminnan tasalaatuisuutta arvioidaan kuntien välillä, onko joka kunnassa mahdollista saada kuntouttavaa päivätoimintaa ja miten se on mahdollistettu esim. syrjäisille kylille, joka kunta-alueella.

Ohjaus – ja neuvontapalveluiden kehittymistä tullaan arvioimaan myös syksyllä 2014 olemassa olevan sähköisen asiointikanavan kautta, käyttäjämäärien sekä henkilökunnan/asiakkaiden käyttökokemusten perusteella. Myös sähköisen asiointikanavan helppokäyttöisyyttä ja selkokieliisyyttä tarkastellaan kohderyhmään kuuluvien henkilöiden toimesta.